

Приложение № 1

към чл. 16 от Наредба за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието¹

Частична предварителна оценка на въздействието ²	
Институция: Министерство на финансите	Нормативен акт: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи
За включване в законодателната програма на Министерския съвет за периода:	Дата: септември 2023 г.
Лице за контакт: Калоян Симеонов Мадлен Манчева Надя Даскалова	Телефон и ел. поща: 02/ 9859 2479; e-mail: k.simeonov@minfin.bg 02 / 9859 2482; e-mail: m.mancheva@minfin.bg 02 / 9859 2469; e-mail: n.daskalova@minfin.bg
1. Проблеми за решаване: Проблем 1 „Националната правна рамка в областта на плащанията не е приведена в пълно съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България и е необходимо адаптиране с оглед предстоящото въвеждане на еврото в страната“ Въвеждането на еврото като парична единица на Република България изисква промени в действащото национално законодателство и ще се осъществи на основание Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз. В тази връзка е необходимо извършване на промени в националната правна рамка и в областта на плащанията, част от които са предвидени в Националния план за въвеждане на еврото в Република България ³ . Предвид горепосоченото беше изготвен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) с цел отразяване на промените, които ще настъпят в областта на платежните услуги в България след въвеждане на еврото като парична единица в Република България и изпълнение на мерките, залегнали в Националния план за въвеждане на еврото в Република България. 1.1. В действащата уредба липсват мерки за обезпечаване и техническа подготовка на платежните системи в България във връзка с предстоящото присъединяване към еврозоната и прецизното транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2366⁴ и Директива 2009/110/ЕО⁵.	

¹ Приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г. Обн. ДВ. бр.91 от 18 ноември 2016 г., изм. ДВ. бр.5 от 17 януари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 29 септември 2020 г.

² Образецът на частична предварителна оценка на въздействието е в сила от 1 януари 2021 г.

³ Приет с Решение на МС № 344/22.05.2022 г.

⁴ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

⁵ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО

1.2. Липса на съответствие с правилата на Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET).

1.3. Липса на хармонизация на надзорните практики на Българската народна банка (БНБ) в областта на платежния надзор с практиките на Евросистемата във връзка с надзора върху лицата, управляващи функционирането на електронни платежни инструменти, схеми и споразумения.

Предложените със законопроекта промени, свързани с въвеждане на еврото в Република България, следва да влязат в сила от датата, посочена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Проблем 2 „Констатираните неточности и непълноти в националната правна рамка в областта на плащанията, както и във връзка с обезпечаване на ефективното осъществяване на платежния надзор“

Сега действащото законодателство в областта на платежните услуги въвежда в националната правна рамка редица изисквания на европейски правни актове. Сред тях са директивата за платежните услуги (Директива (ЕС) 2015/2366), директивата за електронни пари (Директива 2009/110/ЕО), директивата за платежните сметки (Директива 2014/92/ЕС⁶) и др. В допълнение, ЗПУПС и съответната подзаконова нормативна база регламентират осъществявания от БНБ надзор върху дейността на операторите на платежни системи, на доставчиците на платежни услуги и на издателите на електронни пари в страната. В резултат от натрупания опит в осъществяването на платежния надзор се налагат съответни изменения в ЗПУПС.

2.1. Констатираните непълноти в националната правна рамка в областта на плащанията при транспонирането на отделни разпоредби от Директива (ЕС) 2015/2366.

В ЗПУПС не са прецизирани предвидените в Директива (ЕС) 2015/2366 изисквания за предварително уведомяване без неоснователно забавяне по отношение на задълженията на БНБ като компетентен орган при констатираните нарушения от платежни институции и дружества за електронни пари, извършващи дейност в РБ, при налагане на надзорни мерки по чл. 33, ал. 12 от ЗПУПС, както и във връзка с предприемането на надзорни мерки по чл. 169 и чл. 170, ал. 1, т. 2 – 4 от ЗПУПС спрямо платежна институция или дружество за електронни пари, извършващи дейност на територията на Република България.

2.2. Установени са неточности и непълноти в хода на осъществяването на платежния надзор, свързани с:

- изискванията към размера на средствата от собствения капитал на платежната институция/дружеството за електронни пари, които те могат да използват за отпускане на кредити във връзка с предоставени от тях платежни услуги;

- несъответствие на нормативно определения кръг от органи, на които може да бъде предоставяна информация, представляваща професионална тайна по чл. 159, ал. 1, т. 6 от ЗПУПС, с проекта на Съвместни насоки за създаването на система на Европейските надзорни органи за обмен на информация, относима към оценката на надеждността и пригодността на лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие, на директорите и лицата, заемащи ключови позиции във финансови институции и участници на финансовите пазари от компетентните органи и обезпечаването на възможността за предоставяне на информация от страна на БНБ във връзка с тези насоки;

⁶ Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции

-условията и реда за ползване на платежна сметка за основни операции при облекчени условия от страна на потребители;

- едно от условията по чл. 121, ал. 2, т. 5 от ЗПУПС, при които банка може едностранно да прекрати рамков договор за платежна сметка за основни операции.

Посочените проблеми не могат да бъдат решени в рамките на съществуващото национално законодателство или чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 3 „Липса на мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606 за изменение на Регламент (ЕС) 2015/760 по отношение на изискванията, свързани с инвестиционните политики и условията за дейността на европейските фондове за дългосрочни инвестиции, и обхвата на допустимите инвестиционни активи, изискванията за състава на портфейла и за диверсификацията, както и заемането на парични средства и други правила на фондовете“

Основната цел на Регламент (ЕС) 2015/760 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година относно Европейски фондове за дългосрочни инвестиции (Регламент (ЕС) 2015/760) е осигуряването на правна рамка относно дейността на европейските фондове за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ), които осигуряват финансиране за продължителен срок за различни инфраструктурни проекти, за нелиствани дружества или за листвани малки и средни предприятия (МСП). След прилагането на Регламент (ЕС) 2015/760 са констатирани недостатъчният ръст на броя на ЕФДИ в Съюза, малкият размер на нетните активи и малкият брой юрисдикции, в които са установени ЕФДИ. Същевременно, на европейско ниво е констатирано, че към настоящия момент липсва необходимата осведоменост и познания от страна на непрофесионалните инвеститори по отношение на този вид фондове поради твърде строгите изисквания за инвестиции в тези фондове. Тези проблеми следва да бъдат преодоляни с цел ЕФДИ да станат по-достъпни и привлекателни сред непрофесионалните инвеститори.

С приемането на Регламент (ЕС) 2023/606 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2023 година за изменение на Регламент (ЕС) 2015/760 по отношение на изискванията, свързани с инвестиционните политики и условията за дейността на европейските фондове за дългосрочни инвестиции, и обхвата на допустимите инвестиционни активи, изискванията за състава на портфейла и за диверсификацията, както и заемането на парични средства и други правила на фондовете (Регламент (ЕС) 2023/606) се цели отстраняването на горепосочените слабости и улесняване набирането и насочването на капитал към дългосрочни инвестиции в реалната икономика, включително към инвестиции, които насърчават Европейския зелен пакт и други приоритетни области, и да гарантира, че капиталовите потоци са насочени към проекти, които ориентират икономиката на Съюза по пътя към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Посочените проблеми не могат да бъдат решени в рамките на съществуващото национално законодателство или чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности. С приемане на мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2015/760 чрез Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ) ще се улесни предлагането на акции или дялове на ЕФДИ на непрофесионални инвеститори. Към настоящия момент Комисията за финансов надзор не е издавала разрешения за ЕФДИ в България.

2. Цели:

Цел 1 „Адаптиране на националната правна рамка, регламентираща платежния надзор и предоставянето на платежни услуги, , в съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България“

За постигане на посочената цел и за решаване на проблем 1 е необходимо адаптиране на нормативната база, **регламентираща платежния надзор и предоставянето на платежни услуги** за периода след присъединяването на България към еврозоната

1.1. Осигуряване на мерки в Закона за платежните услуги и платежните системи за обезпечаване и техническа подготовка на платежните системи в България във връзка с предстоящото присъединяване към еврозоната и прецизното транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2366⁷ и Директива 2009/110/ЕО⁸.

1.2. Отстраняване на съществуващите в националната правна рамка несъответствия с правилата на Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET).

1.3. Хармонизиране на предвидените в националната правна рамка надзорни практики на БНБ в областта на платежния надзор върху лицата, управляващи функционирането на електронни платежни инструменти, схеми и споразумения, с практиките на Евросистемата.

Приемането на акта е в съответствие с намеренията на България за присъединяване към еврозоната и приетия в тази връзка Национален план за въвеждане на еврото в Република България.

Цел 2 „Актуализиране и прецизиране на националната правна рамка в областта на плащанията и във връзка с осъществяването на платежния надзор“

Целите, поставени с предложените нормативни промени, са привеждане на националното законодателство в пълно съответствие със законодателството на ЕС и създаване на предпоставки за осъществяване на ефективен платежен надзор. За постигане на посочените цели и за решаване на проблем 2 следва да бъде прецизирана правната рамка в областта на плащанията, като се направят изменения в Закона за платежните услуги и платежните системи с цел стриктно приложение на съответните европейски правни актове и подпомагане осъществяването на платежен надзор върху операторите на платежни системи, доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари в страната.

2.1. Осигуряване на пълно съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2366 относно изискванията за предварително уведомяване без неоснователно забавяне по отношение на задълженията на БНБ като компетентен орган при констатиране на нарушения от платежни институции и дружества за електронни пари, извършващи дейност в РБ, при налагане на надзорни мерки по чл. 33, ал. 12 от ЗПУПС, както и във връзка с предприемането на надзорни мерки по чл. 169 и чл. 170, ал. 1, т. 2 – 4 от ЗПУПС спрямо платежна институция или дружество за електронни пари, извършващи дейност на територията на Република България.

2.2. Прецизиране на текстове по необходимост, идентифицирана от надзорните органи в хода на осъществяването на платежния надзор.

Цел 3 „Въвеждане на мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606“

В националното законодателство следва да се въведат мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606, с оглед създаването на благоприятни условия за предлагането на акции или дялове на ЕФДИ на непрофесионални инвеститори. В тази връзка се предвиждат промени в ЗДКИСДПКИ, с които се въвеждат мерките, необходими за разширяване на достъпа на непрофесионалните инвеститори до ЕФДИ. За целта се въвежда изискване за прилагане на правилата за управление на продукти, установени в Директива 2014/65/ЕС от страна на лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове с произход от България или друга държава

⁷ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

⁸ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО

членка, както и изискване за извършване на тест за пригодност по отношение на непрофесионалните инвеститори когато се предлагат акции или дялове на ЕФДИ.

3. Заинтересовани страни:

По проблем 1

Смяната на официалната парична единица в България, преминаването към плащания в евро и произтичащото от това присъединяване към инфраструктури, процедури и практики, действащи в еврозоната, засягат практически всички физически и юридически лица в страната – ползватели на платежни услуги, доставчиците на платежни услуги, издателите на електронни пари, операторите на платежни системи, както и бюджетните организации. Все пак заинтересованите страни могат да бъдат основно обособени в следните категории:

1. Основни заинтересовани страни, върху които правната уредба ще окаже пряко въздействие:

- ✓ Доставчици на платежни услуги и издатели на електронни пари, осъществяващи дейност на територията на Република България – банки, платежни институции и дружества за електронни пари - 22 лицензирани от БНБ банки и клонове на чуждестранни банки и 17 лицензирани от БНБ платежни институции, дружества за електронни пари и клонове на чуждестранни платежни институции и дружества за електронни пари;
- ✓ Оператори на платежни системи- 1бр.;

2. Основни заинтересовани страни, върху които новата правна уредба ще окаже косвено влияние, са:

- ✓ Ползвателите на платежни услуги в страната – клиентите на доставчици на платежни услуги и издателите на електронни пари – не може да бъде дефиниран конкретен брой;
- ✓ Държавни органи, организации, юридически лица със стопанска и нестопанска цел, гражданите и бизнеса, вкл. чрез техни организации, в качеството им на заинтересовани страни в отделни случаи (като засегнати участници в обществените консултации).

3. Засегнат орган за надзор:

- ✓ Българска народна банка

По проблем 2

1. Основни заинтересовани страни, върху които правната уредба ще окаже пряко въздействие:

- ✓ Доставчици на платежни услуги и издатели на електронни пари, осъществяващи дейност на територията на Република България – банки, платежни институции и дружества за електронни пари – 22 лицензирани от БНБ банки и клонове на чуждестранни банки и 17 лицензирани от БНБ платежни институции, дружества за електронни пари и клонове на чуждестранни платежни институции и дружества за електронни пари;
- ✓ Оператори на платежни системи – 1 бр.;

2. Основни заинтересовани страни, върху които новата правна уредба ще окаже косвено влияние, са:

- ✓ Ползвателите на платежни услуги в страната – клиентите на доставчици на платежни услуги и издателите на електронни пари – не може да бъде дефиниран конкретен брой;
- ✓ Държавни органи, организации, юридически лица със стопанска и нестопанска цел, гражданите и бизнеса, вкл. чрез техни организации, в качеството им на заинтересовани страни в отделни случаи (като засегнати участници в обществените консултации).

3. Засегнат орган за надзор:

- ✓ Българска народна банка.

По проблем 3

1. Основни заинтересовани страни, върху които правната уредба ще окаже пряко въздействие:

- ✓ Лица, получили лиценз за извършване на дейност по управление на алтернативни инвестиционни фондове – към 30.04.2023 г. – 4 броя;
- ✓ Към 30.04.2023 г. Комисията за финансов надзор не издавала разрешения за ЕФДИ.
- ✓ Към 30.04.2023 г. в Комисията за финансов надзор не са получавани нотификации за предлагане на акции или дялове на ЕФДИ;

2. Основни заинтересовани страни, върху които новата правна уредба ще окаже косвено влияние, са:

- ✓ Инвестиционни посредници – към 30.04.2023 г. дружествата, лицензирани от Комисията за финансов надзор да извършват дейност като инвестиционни посредници, са 35 бр. и 3 бр. клонове на инвестиционни посредници;
- ✓ Банки – инвестиционни посредници – към 30.04.2023 г. - 17 бр. банки и 3 бр. клонове на банки са лицензирани от Българската народна банка да предоставят инвестиционни услуги и да извършват инвестиционна дейност;
- ✓ Управляващи дружества – към 30.04.2023 г. – 31, от които 1 клон на чуждестранно управляващо дружество;
- ✓ Всяко физическо и юридическо лице, което възнамерява да се възползва от възможността да инвестира средства в дялове или акции, издадени от ЕФДИ.

3. Засегнат орган за надзор:

Комисията за финансов надзор - определена като компетентен орган по прилагането на Регламент (ЕС) 2015/760.

4. Варианти на действие по посочения проблем. Анализ на въздействията:

По проблем 1 „Националната правна рамка в областта на плащанията не е приведена в пълно съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България и е необходимо адаптиране с оглед предстоящото въвеждане на еврото в страната“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант няма да бъде нормативно уреден кръгът от въпроси по т. 1.1. - 1.3. от Раздел 1 на настоящия формуляр, свързани с адаптиране на националната правна рамка в областта на плащанията за обезпечаване въвеждането на еврото в страната. В резултат на гореизложеното съществува риск от неизпълнение на Националния план за въвеждане на еврото в Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се очакват положителни въздействия от изпълнението на Вариант 1.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В случай, че не бъдат приети необходимите нормативни промени, очертани в Раздел 1 от настоящия формуляр, ще бъде възпрепятствано въвеждането на еврото в Република България, както и ефективното прилагане на европейското законодателство в областта на плащанията.

Вариант 1 не предполага екологично въздействие върху заинтересованите страни.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: При избор на вариант 1 „Без действие“ не е налице въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: При избор на вариант 1 „Без действие“ не следва промяна (вкл. увеличаване) на административната тежест за заинтересованите страни.

Вариант 2 „Адаптиране на националната правна рамка, регламентираща платежния надзор и предоставянето на платежни услуги, в съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България Описание:

При този вариант ще бъде уреден нормативно кръгът от въпроси по т. 1.1. -1.3. на Раздел 1 на този формуляр, целящи правното обезпечаване на въвеждането на еврото в страната в областта на плащанията.

За нормативното уреждане на посочените въпроси ще бъдат предложени следните основни нормативни изменения в ЗПУПС, свързани с въвеждане на еврото в Република България:

- Предвиждане на мерки за обезпечаване и техническа подготовка на платежните системи в България във връзка с предстоящото присъединяване към еврозоната и прецизното транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2366⁹ и Директива 2009/110/ЕО¹⁰;
- Запазване и след въвеждането на еврото в Република България на използваната и към настоящия момент в националното законодателство опция по чл. 86 от Директива (ЕС) 2015/2366 относно въвеждане на по-кратки максимални срокове за изпълнение на платежни операции;
- Преустановяване от датата на въвеждане на еврото в Република България на функционирането на оперираната от БНБ платежна система за брутен сетълмент в реално време РИНГС;
- Редакции в съответствие с правилата на Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET);
- Промени, целящи хармонизиране на надзорните практики на БНБ в областта на платежния надзор с практиките на Евросистемата, вкл. създаване на нов раздел IVa „Надзор над електронни платежни инструменти, схеми и споразумения“ към глава девета от ЗПУПС.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Въвеждането на описаните нормативни промени ще повиши ефективността на националната платежна система и ще създаде условия за безпроблемно въвеждане на еврото в областта на плащанията.

Нормативното уреждане на кръга от въпроси по т. 1.1.-1.3. на Раздел 1 на настоящия формуляр ще създаде стабилна правна рамка, позволяваща на БНБ, доставчиците на платежни услуги,

⁹ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

¹⁰ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО

издателите на електронни пари и операторите на платежни системи в страната да мигрират успешно системите и процесите си към национални плащания в евро. Това ще даде възможност и за успешно изпълнение на съответните мерки от Националния план за въвеждане на еврото в Република България.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Във връзка с преустановяването на функционирането на оперираната от БНБ платежна система за брутен сетълмент в реално време РИНГС, от датата на въвеждане на еврото в Република България, е възможно да възникнат дейности и разходи на някои доставчици на платежни услуги, които все още не са станали участници в Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време в евро (TARGET), където БНБ оперира национален системен компонент. Понастоящем 18 от общо 24 банки, извършващи дейност на територията на страната, участват директно в националния системен компонент TARGET–BNB.

Вариант 2 не предполага екологично въздействие върху заинтересованите страни.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: При избор на вариант 2 не е налице специфично въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: При избор на вариант 2 не следва промяна (вкл. увеличаване) на административната тежест за заинтересованите страни. С предвиденото допълнение в чл. 154, ал. 2 от закона по отношение на лицата – обект на осъществявания от БНБ платежен надзор, както и във връзка със създаването на раздел IVa „Надзор над електронни платежни инструменти, схеми и споразумения“ в глава девета на закона, не се създава нов лицензионен или регистрационен режим, ефекта от прилагането на който да се характеризира с увеличаване на административната тежест. Установеният контрол е последващ, аналогично на предвидения в Раздел IV надзор, като същият не оказва съществено въздействие върху съществуващите регулаторни режими, услуги и регистри.

По проблем 2 „Констатирани неточности и непълноти в националната правна рамка в областта на плащанията, както и във връзка с обезпечаване на ефективното осъществяване на платежния надзор“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант няма да бъде осъвременена националната правна рамка по отношение на плащанията и платежния надзор и определени разпоредби на Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2009/110/ЕО няма да бъдат въведени с точност в националното законодателство, както е описано в т. 2.1. - 2.2. от Раздел 1 на този формуляр.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се очакват положителни въздействия от изпълнението на Вариант 1.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В случай, че не бъдат приети необходимите нормативни промени, очертани в Раздел 1 от настоящия формуляр, няма да бъде осъвременена националната правна рамка по отношение на плащанията и платежния надзор и определени разпоредби на Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2009/110/ЕО няма да бъдат въведени с точност в националното законодателство, както е описано в т. 2.1. - 2.2. от Раздел 1 на този формуляр.

Вариант 1 не предполага екологично въздействие върху заинтересованите страни.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: При избор на вариант 1 „Без действие“ не е налице въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: При избор на вариант 1 „Без действие“ не следва промяна (вкл. увеличаване) на административната тежест за заинтересованите страни.

Вариант 2 „Актуализиране и прецизиране на националната правна рамка в областта на плащанията и във връзка с осъществяването на платежния надзор“

Описание:

При този вариант ще бъде осъвременена националната правна рамка по отношение на плащанията и платежния надзор и ще се допринесе за точното въвеждане в националното законодателство на определени разпоредби на Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2009/110/ЕО, както е посочено в т. 2.1. – 2.2. от Раздел 1 на настоящия формуляр.

За постигане на посочените цел 2 и за решаване на проблем 2 следва да бъде прецизирана правната рамка в областта на плащанията, като се направят изменения в Закона за платежните услуги и платежните системи с цел стриктно приложение на съответните европейски правни актове.

Във връзка с последното са предложени следните промени:

- изменения на разпоредбите на чл. 33, ал. 7, 8, 9, 10 и 12 от ЗПУПС, свързани с извършването на дейност на територията на Република България от платежна институция и дружество за електронни пари, лицензирани в друга държава членка;
- редакция в чл. 74, ал. 8 от ЗПУПС по отношение на предприемани действия от страна на БНБ при получаване на уведомление от доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка за отказан достъп до платежна сметка на доставчик на услуги по предоставяне на информация за сметка или на доставчик на услуги по инициране на плащане.

В хода на осъществяването на платежния надзор компетентните органи са констатирали необходимост от прецизиране на нормативната уредба на ЗПУПС с цел осигуряването на ефективен платежен надзор върху операторите на платежни системи, доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари. Във връзка с последното са предложени са следните промени:

- Редакции в дефинициите за платежни услуги по чл. 4, т. 3 и 5 и параграф 1, т. 45 от допълнителните разпоредби на ЗПУПС;
- Създаване на нова ал. 3 в чл. 21 от ЗПУПС, съгласно която в случай че платежна институция използва средства от собствения си капитал за отпускане на кредити, свързани с платежните услуги по чл. 4, т. 4 или 5 от ЗПУПС, размерът на тези средства не може да е по-голям от превишението на собствения капитал на платежната институция над нормативно изискуемия му размер. Предложената промяна се отнася и до дружествата за електронни пари, които отпускат кредити, свързани с платежните услуги по чл. 4, т. 4 или 5 от ЗПУПС, на основание чл. 42, ал. 1, т. 2 от ЗПУПС;
- Редакции, свързани с условията и реда за ползване на платежна сметка за основни операции при облекчени условия от страна на потребители;
- Редакция на едно от условията, при които банка може едностранно да прекрати рамков договор за платежна сметка за основни операции с цел постигане на пълно съответствие с разпоредбата на чл. 119, ал. 5, т. 2 от ЗПУПС във връзка със случаите, в които банка може да откаже откриване на платежна сметка за основни операции на потребител;
- В чл. 159, ал. 1, т. 6 от ЗПУПС е предвидено разширяване на кръга на органите, на които може да бъде предоставяна информация, представляваща професионална тайна по аналогия на чл. 64, ал. 1, т. 7 от Закона за кредитните институции. Предложеното допълнение е свързано с обезпечаване възможността за предоставяне на информация от

страна на БНБ в съответствие с проекта на Съвместни насоки за създаването на система на Европейските надзорни органи за обмен на информация, относима към оценката на надеждността и пригодността на лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие, на директорите и лицата, заемащи ключови позиции във финансови институции и участници на финансовите пазари от компетентните органи, чието приемане се очаква до края на 2023 г.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В допълнение, уреждането на въпросите по т. 2.1. – 2.2. от Раздел 1 ще даде възможност за осъвременяване на националната правна рамка в областта на плащанията, както и лицата, обект на платежен надзор да изпълняват с повишена ефективност задълженията си, произтичащи от приложимата национална и европейска правна рамка.

Приемането на предложения нормативен акт се очаква да има положително въздействие върху ефективността на дейностите на БНБ, публичните органи и бюджетните организации, посочени като заинтересовани страни в раздел 3 от настоящия формуляр, в областта на нареждането и получаването на плащания и осъществяването на платежен надзор. Осъвременяването на правната рамка в областта на плащанията ще способства за постигането на по-оперативен работен процес и съответствие със стандартите и практиките, заложи в европейското законодателство в областта на плащанията.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Както субектите, влизащи в обхвата на ЗПУПС, така и техните клиенти, не се очаква да бъдат засегнати негативно от измененията. Не се очакват допълнителни разходи за лицата, обект на платежен надзор по ЗПУПС.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: При избор на вариант 2 не е налице специфично въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: При избор на вариант 2 не следва промяна (вкл. увеличаване) на административната тежест за заинтересованите страни.

По проблем 3 „Липса на мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606 за изменение на Регламент (ЕС) 2015/760 по отношение на изискванията, свързани с инвестиционните политики и условията за дейността на европейските фондове за дългосрочни инвестиции, и обхвата на допустимите инвестиционни активи, изискванията за състава на портфейла и за диверсификацията, както и заемането на парични средства и други правила на фондовете“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: При този вариант няма да бъдат осигурени условия за прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/606 чрез изменения в посоченото по-горе секторно национално законодателство. Липсата на съответствие на националната правна уредба с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/606, може да доведе до предприемане на наказателна процедура по чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС срещу Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант не се очаква положително въздействие върху горепосочените заинтересовани лица.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант Република България няма да изпълни задължение, произтичащо от правото на Европейския съюз относно прилагането на мерки по спазване на разпоредбите на Регламент (ЕС)

2023/606 в местното законодателство поради наличието на разпоредби в ЗДКИСДПКИ, които не улесняват предлагането на ЕФДИ на непрофесионални инвеститори.

Налице е висока вероятност настоящата липса на предлагане на акции и дялове на ЕФДИ на капиталовите пазари в България да се запази, което от своя страна е индикатор за липсата на развитие на ЕФДИ в страната.

При Вариант 1 „Без действие“ ще се запази липсата на осведоменост и познания от страна на непрофесионалните инвеститори по отношение на този вид фондове.

Няма данни, че Вариант 1 „Без действие“ ще има пряко или косвено отрицателно въздействие върху екологията.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Няма данни, че Вариант 1 „Без действие“ има пряко или косвено въздействие върху МСП, засегнати от проблем 1.

Административна тежест:

Вариант 1 „Без действие“ няма ефект върху административната тежест.

Вариант 2 „Въвеждане на мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606“:

Описание: Чрез този вариант в националното законодателство ще бъдат приети мерки, чрез които ще се осигурят условия за ефективно прилагане на Регламент (ЕС) 2023/606.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Изпълнението на този вариант би способствало предлагането на акции и дялове на ЕФДИ на капиталовия пазар в България. От своя страна това би улеснило набирането и насочването на капитал към дългосрочни инвестиции в реалната икономика на страната, включително към инвестиции, които я насърчават по пътя към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В допълнение, предлагането на дялове и акции на ЕФДИ на непрофесионални инвеститори ще доведе до увеличаване разнообразието на предлаганите финансови инструменти на капиталовия пазар и до ръст на индивидуалните инвеститори.

При вариант 2 „Въвеждане на мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606“ с висока вероятност ще се повиши осведомеността по отношение на ЕФДИ и ще се преодолеят ниски равнища на достъп на непрофесионалните инвеститори до ЕФДИ, както и ще се повиши доверието и надеждността по отношение на финансовия сектор, за да станат ЕФДИ по-достъпни и популярни сред непрофесионалните инвеститори.

Няма данни, че Вариант 2 ще има пряко или косвено положително въздействие върху екологията.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант не се очакват отрицателни въздействия от икономически, социален и екологичен характер върху заинтересованите лица.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: Предложената промяна не е насочена спрямо малките и средни предприятия като отделен субект на регулация/обслужване. Въпреки това се очаква положително въздействие върху тях чрез повишаване информираността на инвеститорите и в частност на МСП, в качеството им на участници на капиталовия пазар в страната.

Административна тежест: Вариант 2 „Предприемане на мерки в националното законодателство, необходими за прилагане на изискванията на нормативен акт на органите на Европейския съюз“ няма ефект върху административната тежест.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

По проблем 1:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Адаптиране на националната правна рамка в областта на плащанията във връзка с предстоящото въвеждане на еврото в страната, в съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България“
Ефективност	Цел 1	3) ниска	1) висока
Ефикасност	Цел 1	3) ниска	1) висока
Съгласуваност	Цел 1	3) ниска	1) висока

По проблем 2:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Актуализиране и прецизиране на националната правна рамка в областта на плащанията и във връзка с осъществяването на платежния надзор“
--	--	-----------------------------	---

Ефективност	Цел 2	3) ниска	1) висока
Ефикасност	Цел 2	3) ниска	1) висока
Съгласуваност	Цел 2	3) ниска	1) висока

По проблем 3:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Въвеждане на мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606“
Ефективност	Цел 3	Ниска	Висока
Ефикасност	Цел 3	Ниска	Висока
Съгласуваност	Цел 3	Ниска	Висока

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1

Вариант 2 „Адаптиране на националната правна рамка, регламентираща платежния надзор и предоставянето на платежни услуги, , в съответствие с Националния план за въвеждане на еврото в Република България“

Препоръчва се избор на Вариант 2, тъй като същият се отличава с висока ефективност и съгласуваност, което обуславя неговото предимство пред Вариант 1.

Изборът на препоръчителен вариант се извършва въз основа на следните основни критерии:

Ефективност: степента, до която вариантът е вероятно да постигне целите.

Ефикасност: степента, до която целите могат да бъдат постигнати чрез даден вариант на действие при дадено равнище на финансови ресурси, или при по-ниски разходи.

Съгласуваност: степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма ефективност има Вариант на действие 2, при който ще бъдат постигнати напълно поставените цели. Няма идентифицирана ефективност при предприемане на Вариант на действие 1.

Сравнението на вариантите по критерий ефикасност показва, че постигането на целите с най-ниско ниво на разходите от всички заинтересовани страни ще е при Вариант на действие 2. При предприемане на Вариант на действие 1 не се предвиждат разходи, но целите няма да бъдат постигнати.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма съгласуваност има Вариант на действие 2, националната правна рамка в областта на плащанията ще бъде адаптирана с оглед обезпечаване въвеждането на еврото в страната. Съгласуваността при Вариант на действие 1 ще е най-ниска, тъй като изискванията на правната рамка в областта на плащанията няма да бъде в съответствие с изискванията за въвеждане на еврото в страната.

По проблем 2

Вариант 2 „Актуализиране и прецизиране на националната правна рамка в областта на плащанията и във връзка с осъществяването на платежния надзор“

Изборът на препоръчителен вариант се извършва въз основа на следните основни критерии:

Ефективност: степента, до която вариантът е вероятно да постигне целите.

Ефикасност: степента, до която целите могат да бъдат постигнати чрез даден вариант на действие при дадено равнище на финансови ресурси, или при по-ниски разходи.

Съгласуваност: степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма ефективност има Вариант на действие 2, при който ще бъдат постигнати напълно поставените цели. Няма идентифицирана ефективност при предприемане на Вариант на действие 1.

Сравнението на вариантите по критерий ефикасност показва, че постигането на целите с най-ниско ниво на разходите от всички заинтересовани страни ще е при Вариант на действие 2. При предприемане на Вариант на действие 1 не се предвиждат разходи, но целите няма да бъдат постигнати.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма съгласуваност има Вариант на действие 2, при който ще бъде прецизирана националната правна рамка по отношение на плащанията и платежния надзор, както и във връзка с определени разпоредби на Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2009/110/ЕО. Съгласуваността при Вариант на действие 1 ще е най-ниска, тъй като изискванията на ЗПУПС няма да съответстват на европейското законодателство.

По проблем 3

Вариант 2 „Въвеждане на мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/606“

Изборът на препоръчителен вариант се извършва въз основа на следните основни критерии:

Ефективност: степента, до която вариантът е вероятно да постигне целите.

Ефикасност: степента, до която целите могат да бъдат постигнати чрез даден вариант на действие при дадено равнище на финансови ресурси, или при по-ниски разходи.

Съгласуваност: степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма ефективност има Вариант на действие 2, при който ще бъдат постигнати напълно поставените цели. Няма идентифицирана ефективност при предприемане на Вариант на действие 1.

Сравнението на вариантите по критерий ефикасност показва, че постигането на целите с най-ниско ниво на разходите от всички заинтересовани страни ще е при Вариант на действие 2. При предприемане на Вариант на действие 1 не се предвиждат разходи, но целите няма да бъдат постигнати.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма съгласуваност има Вариант на действие 2, при който се постига пълно съответствие на националната правна уредба с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2022/858. Съгласуваността при Вариант на действие 1 ще е най-ниска, тъй като изискванията на ЗДКИСДПКИ няма да съответстват на европейското законодателство.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

По проблем 1 - 3:

- ☐ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

По проблем 1 - 3:

- ☐ Да
- ☒ Не

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

По проблеми 1 - 3

- ☐ Да
- ☒ Не

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

По проблеми 1 - 3

- ☐ Актът засяга пряко МСП
- ☒ Актът не засяга пряко МСП

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

По проблем 1 и 2: Не са идентифицирани рискове от приемане на промени на ЗПУПС.

По проблем 3: Не са идентифицирани потенциални рискове от приемане на промени на ЗДКИСДПКИ. Разпоредбите на нормативния акт целят да доразвият действащата към настоящия момент правна уредба и да я адаптират към приетото европейско законодателство.

7. Консултации:

- ☐ Проведени са консултации

.....

.....

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

- ☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

По законопроекта ще бъде проведено обществено обсъждане, като целесъобразните бележки и предложения ще бъдат взети под внимание. Законопроектът ще бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на финансите и на портала за обществени консултации – www.strategy.bg. По законопроекта ще бъде проведено и съгласуване по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Индикативен график – изработване на нормативния акт до края на месец юли 2023 г. Очаквано приемане на законопроекта от Министерския съвет – до края на месец октомври 2023 г.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

По проблеми 1 - 3

- ☒ Да
- ☐ Не

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

По проблеми 1 - 3

- ☐ Да
- ☒ Не

10. Приложения:

- Без приложения.

11. Информационни източници:

По проблем 1:

Национален план за въвеждане на еврото в Република България

<https://www.minfin.bg/upload/51887/Euro+Changeover+Plan-BG.pdf>

[Eurosystem oversight framework for electronic payment instruments, schemes and arrangements \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurosystem/eurosystem-oversight-framework-for-electronic-payment-instruments-schemes-and-arrangements)

По проблем 3:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0342>

<https://www.esma.europa.eu/document/register-authorised-european-long-term-investment-funds-eltifs>

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност:

За Снежанка Колева, директор на дирекция „Регулация на финансовите пазари“

Дата: 18.09.2023 г.

Подпис: